

MISAD KATALIN

MUTATVÁNY A SZLOVÁKIAI MAGYAR ÍRÁSGYAKORLAT HELYESÍRÁSI SAJÁTÓSSÁGAIBÓL¹

Bármely nyelv kisebbségi nyelvként való használata természetes módon vonja maga után a nyelvhasználat speciális, az anyaországitól eltérő módosulásait, hiszen a különböző államokhoz való tartozás nemcsak egy vagy több nyelvvel való szoros kapcsolatot jelent, hanem az anyaországitól eltérő kultúrákhoz, intézményrendszerekhez, szokásokhoz való kapcsolódást is. A többségi nyelv hatása elsősorban a kisebbségi magyar beszélők közösségeik mindennapi beszélt nyelvi megnyilatkozásaiban figyelhető meg, de az államnyelvből való nagyszámú fordítás révén az írott nyelvben is gyakoriak a különféle kontaktusjelenségek.

A helyesírás vonatkozásában egyelőre nem nevezhető nagymérvűnek a többségi nyelv befolyása, de a határon túli kisebbségi magyar nyelvű kiadványok ilyen jellegű vizsgálatai azt bizonyítják, hogy ez a terület sem mentes az államnyelvi hatásoktól. Így van ez annak ellenére, hogy az akadémiai helyesírási szabályzatot az utódállamokban élő magyarok is központi jelentőségűnek, presztízsértékűnek te-

kintik: a kisebbségi magyar tannyelvű iskolák, a magyar nyelvű kiadványokat megjelentető könyv- és lapkiadók, valamint egyéb magyar vonatkozású intézmények saját bevallásuk szerint egyaránt a magyar helyesírás társadalmilag érvényes szabályait, irányelveit követik. Ráadásul a tanulmányaikat kisebbségi magyar iskolákban folytató tanulók a többségi nemzet nyelvét csak második nyelvként tanulják, így annak helyesírási rendszerét – a kommunikációs, grammatikai és irodalmi ismeretek elsajátítását előtérbe helyező oktatási programok követelményrendszeréhez igazodva – csak alap-, esetleg középszinten sajátítják el. Felmérések bizonyítják, hogy többségi nyelvű szépirodalmat, ismeretterjesztő könyveket és sajtótermékeket a kisebbségi magyar diákok ritkán olvasnak, s ha a középiskola befejezése után nem lesz nélkülözhetetlen szükségük az államnyelv helyesírási rendszerének ismeretére, szabályainak alkalmazására. A fentiek alapján nyilvánvaló tehát, hogy a kisebbségi beszélők zöménél általá-

ban nem alakul ki a többségi nyelv helyesírásának biztos tudása, ezért kevés a valószínűsége annak, hogy anyanyelvi ortográfiai készségüket jelentősen befolyásolhatnák a többségi helyesírási rendszer sajátosságai. A dolgozat további részében bemutatásra kerülő példaanyag mégis arról tanúskodik, hogy – főként a helynevek, az intézménynevek és a rövidítések írását illetően – meglehetősen intenzív a többségi helyesírás jellemző jegyeinek a szlovákiai magyar írásgyakorlatba való „átszüremkedése”. Az alábbi fejezetekben azokból a szlovákiai magyar helyesírási sajátosságokból mutatunk be néhányat, amelyekben egyértelműen nyomon követhető a többségi nyelv hatása.

HELYESÍRÁSI INTERFERENCIA A SZLOVÁKIAI TELEPÜLÉSEK ÉS DOMBORZATI NEVEK MAGYAR MEGNEVEZÉSÉNEK ÍRÁSÁBAN

Az 1989-es változások után Szlovákiában hosszú politikai csatározások kezdődtek a magyarok lakta települések kisebbségi nevének hivatalos elismer-

¹ A tanulmány alapjául szolgáló kutatások az 1/0272/17. számú *Preklad, kultúra, hybridita a polylingvizmus v kontexte maďarskej literárnej vedy a lingvistiky* c. Vega-projekt és a Fórum Kisebbségkutató Intézet keretében működő Gramma Nyelvi Iroda kutatási terve alapján folytak a pozsonyi Comenius Egyetem BTK Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén (Comenius University, Faculty of Arts, Department of Hungarian Language and Literature).

tetéséért. Mivel a követelések elfogadása az ország Európa Tanácsba való felvételének egyik alapfeltétele volt, 1994-ben megszületett az ún. táblatörvény², melynek értelmében a település kezdetét és végét jelző közötti táblákon kisebbségi nyelven is feltüntetik azoknak a falvaknak és városoknak a nevét, ahol az adott kisebbséghez tartozó lakosság számaránya eléri a 20 %-ot. Az érintett helységek hivatalos kisebbségi megnevezését a törvény mellékleteként jegyzett településnév-jegyzék tartalmazza. Ebben a közigazgatásilag egyesített községek magyar nevének írásmódja ahhoz a szlovák helyesírási szabályszerűséghez igazodik, mely szerint az ilyen névformákban kötőjellel kapcsoljuk egymáshoz az összevont helységek nevét, pl.: *Dvorníky-Včeláre* → *Szádudvarnok-Méhész*, *Perín-Chym* → *Perény-Hím*. A szlovákiai magyar nyelvi tervezés területén tevékenykedő szakemberek javaslatai szerint a szóban forgó helységek kisebbségi nyelvű megnevezésének írásmódját egyértelműen a magyar helyesírás szabályaihoz kell igazítani. A szlovákiai települések kisebbségi nevének többféle szempontból is szükséges újstandardizálása esetén *Perín-Chym* vonatkozásában nem okozna gondot az egybeírás (l. *Perény+Hím* → *Perényhím*), *Dvorníky-Včeláret* illetően pedig olyan nevet kellene bevezetni, amely igazodik a magyar helységneveléskészítési hagyományaihoz, községtörténeti szempontból is elfogadható, írásmódja pedig a magyar helyesírás szabályait követi (mint pl. a *Méhészudvarnok* névforma).

A helyesírási interferencia egyéb helynevekben, főként a domborzati nevek magyar megfelelőjének írásában is megfigyelhető. Ezek a nevek csakis államnyelven jelenhetnek meg a hivatalos szlovákiai térképeken, amelyek a geomorfológiai szempontból összetartozó tájak Szlovákia területére eső részei gyakran önálló, a magyarországitól vagy más országtól eltérő nevet viselnek. Ennek következtében a szlovákiai magyar térképészeti kiadványok, a magyar nyelvű sajtó, a magyar tannyelvű iskolák számára készült földrajztankönyvek és egyéb kiadványok – gyakran különböző törvényi rendelkezések kényszerének engedve – a domborzati neveknek többnyire nem a hagyományos magyar, hanem az államnyelvi megnevezés alapján keletkezett magyar ekvivalenseit tüntetik fel. A Kisalföld északi részét pél-

dául a szlovák térképek *Podunajská nížina*ként jelölik, melynek a szlovákiai magyar írásgyakorlatban két különböző, s mindkettőn belül eltérő írásmódú megfelelője adatható, mégpedig: *Dunamenti-síkság/Dunamenti-alföld*, *Duna menti síkság/Dunamenti alföld*, *Dunamenti síkság/Dunamenti alföld*³. Írásformáját illetően a *Dunamenti-síkság/Dunamenti-alföld* névvariáns a többszörös összetételek írásának azon szabályszerűségéhez igazodik, mely szerint ha egy különírt szókapcsolat olyan utótagot kap, amely az egész kapcsolathoz járul, az egyébként különírandó részt az új alakulatban egybeírjuk, és ehhez az utótagot szótagszámtól függetlenül kötőjellel kapcsoljuk. A *Duna menti* szerkezet azonban – lévén az egyik tagja tulajdonnév, a másik köznévi – még ideiglenes összetételként sem kapcsolható egybe, különírt formájához pedig nem járulhat kötőjellel a köznévi utótag. A standardnak számító *Duna menti síkság/Duna menti alföld* írásváltozat a fenti szabálypontnak azt a kitételét követi, miszerint a szabály nem vonatkozik azokra a névtípusokra, amelyekben a két különírt elemből álló földrajzi név újabb, köznévi taggal bővül, ilyenkor ugyanis az új elem kötőjel nélkül kapcsolódik az alapul szolgáló névrészhez. A *Dunamenti síkság/Dunamenti alföld* írásmódja azonban nagy valószínűséggel a térfelszíni alakulat szlovák megnevezésének írásmódját másolja, melyben a földrajzi név első, előjárósóból és melléknévből keletkezett nagy kezdőbetűs tagjához (*Podunajská*) kötőjel nélkül, tőle külön írva kapcsolódik a kis kezdőbetűs köznévi tag (*nížina*). A helyesírási interferenciát feltételező vélekedésünket alátámasztja az a tény, hogy az anyaggyűjtés során – két kivételtől eltekintve – mindig kétnyelvű szöveggörnyezetben (pl. szlovák–magyar földrajzinév-jegyzékben) fordult elő a *Dunamenti síkság/Dunamenti alföld* írásváltozat, miközben a magyar megnevezést minden esetben a szlovák földrajzi név kisebbségi nyelvű ekvivalenseként tüntették fel.

AZ INTÉZMÉNYNEVEK ÍRÁSÁNAK SAJÁTOSÁGAI A SZLOVÁKIAI MAGYAR ÍRÁSGYAKORLATBAN

Az anyaországi és a határon túli magyar írásgyakorlat egyaránt arról tanúskodik, hogy anyanyelvi beszélőknek is gyakran okoz gondot a különböző típusú intézménynevek (lásd:

teljes és cégszerű intézménynevek, ill. a mellettük vagy helyettük használt egyéb névformák; intézmények alárendelt egységeinek neve, ill. ezek átmeneti típusai; intézményszerű megnevezések) egymástól való megkülönböztetése, és a rájuk vonatkozó helyesírási szabályok adekvát alkalmazása. De ez csak az egyik lehetséges oka az intézménynevek írásában tapasztalt bizonytalanságnak, a másik feltehetőleg az 1989-es év politikai-társadalmi változásaiban keresendő. Ez utóbbi következményeképpen mind Magyarországon, mind az utódállamokban rövid időn belül átalakult az egyes országok intézményrendszere, ami új névtípusok megjelenését vonta maga után. Mivel az akkor érvényben lévő helyesírási szabályozás értelemszerűen csak az 1984 előtti intézménytípusokra vonatkozott, az elmúlt negyedszázadban egyre dinamikusabban terjedtek az ingadozó, illetve vegyes írásmódú intézménynevek. Ez a jelenség napjainkban is nyomon követhető az anyaországi és a határon túli magyar írásgyakorlatban.

Kisebbségi helyzetben azonban egy további fontos tényező befolyásolja az intézménynevek írásmódját: az utódállamok közigazgatásához, oktatásügyéhez és egyéb színtereihez kapcsolódó intézmények nevének magyarra fordításakor felmerülő helyesírási problémák⁴. A felgyűjtött példaanyag alapján a legnagyobb ingadozás azon szlovák intézménynevek magyar megfelelőinek írásában mutatkozik, amelyek az intézmény telephelyének nevét is tartalmazzák. A szlovákiai magyar írásgyakorlatra jellemző helyesírási anomáliákat az iskolaneveken szemléltetjük. A különböző szintű és típusú szlovák oktatási intézmények nevében állandó tagként szerepel a telephely neve, amely nominatívuszi vagy lokatívuszi esetben áll az alakulat végén, pl.: *Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským, Horná Potôň; Obchodná akadémia, Veľký Meder*; vagy: *Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským vo Veľkom Blahove, Stredná odborná škola technická v Komárne*. A magyar megfelelőikben a szlovák minta szinte előrevetíti a helységnevi elem elhelyezkedését. Amennyiben a többségi nyelv alanyesetben tünteti fel az intézmény működésének helyét, a magyar névvaltozat is alanyesetben közli: helyesírásunk vonatkozó szabálypontját követve a név egyes alko-

tóelemeit nagybetűvel jelöli, a telephely nevét pedig vesszővel különíti el az intézménynév többi részétől, pl.: *Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola⁵, Felsőpatonyi, Kereskedelmi Akadémia, Nagymegyer*. Ha azonban a szlovák névforma lokatívuszi esetben jeleníti meg a helységnevet, az a magyar névvaltozatban egyszer nagy, másszor kis kezdőbetűs -i képzős melléknévi jelzőként kerül a név élére, pl.: *Nagyabonyi Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola/nagyabonyi Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, Komáromi Műszaki Szakközépiskola/komáromi Műszaki Szakközépiskola*. Ez a kettős írásmód érvényesül akkor is, ha a szlovák megnevezésben a telephely nevén kívül más megkülönböztető elem is szerepel, pl.: *Gymnázium Zoltána Kodálya s vyučovacím jazykom maďarským v Galante*. Az iskola magyar nevében a helységnévi jelző ilyenkor vagy az államnyelvi telephely tulajdonnévi funkcióját megtartva nagy kezdőbetűs állandó tagként jelenik meg (l. *Galántai Kodály Zoltán Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium*), vagy a magyarországi helyesírási gyakorlatot követve kis kezdőbetűs alkalmi jelzőként mutatkozik (l. *galántai Kodály Zoltán Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium*).

A szlovák megnevezés magyar megfeleltetésének írása akkor is szinte kivétel nélkül megegyezik a forrásnyelvi alakulatával, ha nyilvánvaló, hogy a többségi nyelvben jelzős szerkezettel kifejezett névrész adekvát magyar megfelelője nem jelzői szókapcsolat lesz, pl.: *Súkromná stredná odborná škola s vyučovacím jazykom maďarským v Dunajskej Strede* → *Dunaszerdahelyi Magyar Tanítási Nyelvű Magán Szakközépiskola/dunaszerdahelyi Magyar Tanítási Nyelvű Magán Szakközépiskola; Súkromná stredná odborná škola, Rimavská Sobota* → *Magán Szakközépiskola, Rimaszombat*. A felgyűjtött nyelvi anyagban csak egyetlen, a magyar helyesírás szabályait követő példát találtunk (l. *Súkromné gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským v Dunajskej Strede* → *Dunaszerdahelyi Magyar Tannyelvű Magángimnázium*), pedig egyértelmű, hogy a *magán-* 'egyéni, privát, saját' jelentésben, vagyis összetélti tagként, és nem különírandó ragos névmásként szerepel az iskolanevekben.

A fentihez hasonló írásmódbeli analógia jelentkezik a *Stredná odborná dievčenská škola s vyučovacím jazykom maďarským, Dunajská Streda* → *Ma-*

gyar Tannyelvű Leány Szakközépiskola, Dunaszerdahely és a *Stredná odborná dievčenská škola, Senec* → *Leány Szakközépiskola, Szenc* iskolanevekben is. Ebben az esetben elképzeltetők tartjuk, hogy a *stredná odborná škola dievčenská* (= leány-szakközépiskola) szerkezet magyar megfelelőjének megállapításakor a kötőjeles írásmódot eredményező vonatkozó szabály elbizonytalanította a fordítót, aki – intézménynévben nem tartva ildomosnak a kötőjelezést – inkább a szabálytalannak minősülő különírás mellett döntött. Egy másik, a többszörös összetételek írását rendszerező szabálypont ismerete azonban megoldotta volna a problémát: az AkH. szerint a szótagszámlálási szabály általában nem érvényesül a tulajdonnevekben, ezen belül pedig elsősorban az intézménynevekben (pl.: Pénzügyminisztérium, Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem, Szent István Egyetem Állatorvostudományi Kara stb.). E szabályszerűség alapján a kisebbségi magyar intézménynevekben is alkalmazható a hat szótagnál hosszabb többszörös összetételek egybeírása, tehát: *Magyar Tannyelvű Leányszakközépiskola, Dunaszerdahely; Leányszakközépiskola, Szenc* stb.

TÖBBSÉGI NYELVI HATÁSOK A RÖVIDÍTÉSEK ÉS BETŰSZÓK ÍRÁSÁBAN

Az egyszerűsége, rövidsége való törekvés jegyében a nyelvek a sűrűn előforduló közsavak és tulajdonnevek teljes alakja helyett gyakran használnak különféle, elsősorban írásban élő rövidítéseket, köznévi, ill. tulajdonnévi betűszókat és szóösszevonásokat. Ezek egy jelentős része mind a magyarban, mind a szlovákban többszavas szókapcsolatot helyettesít, melyek írásmódja alkalmanként egyezést mutat: nyelvünkben például a bruttó hazai termék angol elnevezéséből keletkezett nagybetűs *GDP* (gross domestic product) betűszó vált általánossá, s a szlovák is hasonlóképpen, nagybetűkkel jegyzi a hazai kifejezésből (hrubý domáci produkt) létrehozott *HDP* betűszót.

Többnyire azonban ezen a területen is eltérő írásmód érvényesül a két nyelvben. A sportesemények nevét illetően például a magyarban az *Eb* (Európa-bajnokság) betűszó a kéttagú szerkezet tulajdonnévi, ill. köznévi elemét jelölő kezdőbetűk leképzéséből jött létre; míg szlovák megfelelője,

az *ME* (majstrovstvá Európy) betűszó annak ellenére nagybetűs, hogy a két szóból álló megnevezésnek csak az egyik tagja tulajdonnév. A szintén sporteseménynek számító világbajnokság szóból keletkezett *vb* betűszó nyelvünkben az összetétel köznévi alkotóelemeihez igazodva kisbetűs írásmódú, a szlovák azonban a kifejezés (majstrovstvá sveta) köznévi tagjaitól függetlenül nagybetűsen, *MS* alakban jegyzi.

A többségi nyelv helyesírásának hatása a szlovákiai magyar írásgyakorlatból felgyűjtött rövidítésekben, betűszóiban is megmutatkozik. A szlovák *s. r. o.* (= spoločnosť s ručením obmedzeným) betűszói formájú rövidítésben a háromszavas kifejezés minden elemének kezdőbetűje után pont következik, míg kodifikált magyar megfelelőjének, a *kft.* (= korlátolt felelősségű társaság) rövidítésnek csak a végére kerül írásjel. Az adatolt példák szerint a szlovákiai magyar írásgyakorlatban is elterjedtebb a szabályos írásmódot követő *kft.* alak, nem ritka azonban – főként az elektronikus sajtóban – a szlovák rövidítés írásformájához igazodó *k. f. t.* módosulat sem. Hasonló helyesírási interferencia mutatkozik a szlovák *a. s.* (akciová spoločnosť) rövidítés magyar megfelelőjének írásában is: a standardnak számító *bt.* (= betéti társaság) írásalak mellett egyre gyakrabban bukkan föl a szlovák helyesírást követő *b. t.* írásforma.

A feldolgozott nyelvi anyag alapján arra is akad példa, hogy különböző típusú magyar nyelvű szövegekbe közvetlen kölcsönszóként mellékjelet tartalmazó szlovák betűszók épülnek be. Ez általában akkor fordul elő, ha az anyaországitól eltérő közigazgatáshoz, pénzügyi szektorhoz, kultúrához stb. kapcsolódó mozaikszónak Szlovákiában nem alakult ki magyar megfelelője, pl.: *ČSOB* (= Československá obchodná banka, magyarul: Cseh-szlovák Kereskedelmi Bank), *IČO* (= identifikačné číslo organizácie, magyarul: a szervezet azonosító száma), *SLUK* (= Slovenský ľudový umelecký súbor, magyarul: Szlovák Népművészeti Együttes) stb.

Nem kis problémát okoz továbbá, hogy az anyaországban ritkábban előforduló, a határon túli magyar beszélőközösségek nyelvhasználatában azonban gyakori kifejezések, szókapcsolatok rövidítésének standard írásformáját nem határozza meg az

egyébként közmagyar érvényű helyesírási szabályzat. Ennek az a következménye, hogy egyes, elsősorban többszavas kapcsolatok rövidítése a legkülönfélébb módzatokban jelenik meg a kisebbségi írásgyakorlatban. A Szlovákiában értelemszerűen minden naposnak számító 'szlovákiai magyar' szókapcsolatnak például tudományos jellegű munkákból kilenc (!) különböző írásmódja adatolható: *szlovákiai magy.*, *szlovákiai m.*, *szlov. magy.*, *szlov. m.*, *szm.*, *szm.*, *Szm.*, *Szm.*, *SM*.

ÖSSZEGZÉS

Kisebbségi helyzetben a többségi nyelv hatása a kisebbség anyanyelvhasználatának minden szintjén s minden változatában jelentkezik. A különböző természetű interferencia-jelenségek főként a beszélt nyelvben gyakoriak, de az írott nyelvben is előfordulnak. A fenti írás a helyesírási interferencia néhány olyan példáját mutatja be, melyekben a szerző véleménye szerint valószínűsíthető a többségi nyelv helyesírásának hatása. A szlovákiai magyar nyomtatott és elektronikus sajtóból felgyűjtött példaanyag arról tanúskodik, hogy a kodifikált magyar írásmódtól való eltérés a település- és domborzati nevek, valamint az intézménynevek és a rövidítések esetében nem tudatlanságból fakadó hiba, hanem leginkább a többségi nyelvből kisebbségi nyelvre való fordítás következménye: ilyenkor a szlovákból fordított magyar megne-

vezésben nemcsak a mintaként szolgáló többségi nyelvi alakulat szerkezete, hanem annak írásmódja is leképződik.

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

- AkH. 2015. *A magyar helyesírás szabályai*. Tizenkettedik kiadás. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Fábrián Pál–Földi Ervin–Hönyi Ede 1998. *A földrajzi nevek helyesírása*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Hajdú Mihály 1994. *Magyar tulajdonnevek*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Laczkó Krisztina–Mártonfi Attila 2004. *Helyesírás*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Mező András 1982. *A magyar hivatalos helyesnévadás*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Misad Katalin 2012. A szlovákiai intézmények magyar nevének standardizálásáról. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* XIV. évf. 3. sz. 51–67.
- Misad Katalin 2016. *Mutatvány a szlovákiai magyar írásgyakorlat helyesírási sajátosságai*. e-NYÉK. http://www.mnyknt.hu/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=8&Itemid=68
- Misad Katalin 2017. A szlovákiai magyar írásgyakorlat sajátosságai a többségi nyelv helyesírásának tükrében. Misad Katalin–Polgár Anikó szerk., *Tanulmányok a többnyelvűség, az identitás és a kulturális sokszínűség kérdéseiről – Štúdie o otázkach mnohojazyčnosti, identity a kultúrnej mnohotvárnosti*. Bratislava: Univerzita Komenského. 26–37.
- PSP 2000. *Pravidlá slovenského pravopisu*. Bratislava: VEDA vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. <http://www.juls.savba.sk/ediela/psp2000/psp.pdf> (Letöltés: 2018. január 15.)
- Szabómihály Gizella 2011. A szlovákiai földrajzi nevek magyar standardizációja. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* XIII. évf. 3. sz. 21–44.

■ Zákon č. 191/1994 Národnej rady Slovenskej republiky o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín. <http://old.culture.gov.sk/ministerstvo/legislatva2/prvne-predpisy-v-oblasti-kultry/zkony/191/1994> (Letöltés: 2018. január 8.)

JEGYZETEK

² Hivatalos neve: Zákon č. 191/1994 Národnej rady Slovenskej republiky o označovaní obcí v jazyku národnostných menšín. (Magyarul: A Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának 1994. évi 191. számú törvénye a települések nemzetiségi kisebbségi nyelven történő megjelöléséről.)

³ A *Podunajská nížina* két, köznévi tag tekintetében eltérő magyar megfeleltetésének kialakulását az okozta, hogy a szlovák *nížina* földrajzi köznévi *síkságnak* és *alföldnek* egyaránt fordítható.

⁴ A vonatkozó főszabály követése annak ellenére sem okoz nehézséget, hogy a szlovák teljes és cégszerű intézménynevek írásának alapelve jelentősen eltér a magyar szabályozástól. Míg nyelvünkben az intézmények többemű hivatalos nevében az és kötőszó, valamint a névelők kivételével minden tagot nagybetűvel kezdünk (pl.: *Magyar Tudományos Akadémia, Országos Széchényi Könyvtár*), addig a több tagból álló szlovák intézmények nevének csupán az első, ill. az önállóan is tulajdonnévi elemét írjuk nagy kezdőbetűvel (pl.: *Slovenská akadémia vied, Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra*).

⁵ Az *alapkola* (Mo.-on: *általános iskola*) a szlovák *základná škola* tükörfordítása. A szlovákiai magyar nyelvhasználatban standard kifejezésnek minősül: állandó eleme az alapfokú oktatási intézmények hivatalos magyar nevének, továbbá az iskolatípushoz kapcsolódó magyar nyelvű oktatási dokumentumoknak, s kizárólagos jelleggel használja a szlovákiai magyar központi sajtó is.